

SOPRONI
EGYETEM

ERDŐMÉRNÖKI
KAR

Az Erdőmérnöki Kar Tudományos Kiadványa

Szerkesztette: Czimber Kornél

Az Erdőmérnöki Kar Tudományos Kiadványa

Szerkesztette:
Czímber Kornél

SOPRONI EGYETEM KIADÓ

SOPRON, 2023

Az Erdőmérnöki Kar Tudományos Kiadványa

Felelős kiadó: **Prof. Dr. Fábián Attila**

a Soproni Egyetem rektora

A kiadványt szerkesztette:

Dr. Czimber Kornél

A kiadványban megjelent cikkeket lektorálták:

Dr. Bartha Dénes, Dr. Bazsó Tamás, Dr. Bidló András, Dr. Brolly Gábor,
Dr. Czimber Kornél, Dr. Czupy Imre, Dr. Csiszár Ágnes, Dr. Gribovszki Zoltán,
Dr. Herceg András, Dr. Hír János, Dr. Hofmann Tamás, Dr. Jánoska Ferenc,
Dr. Kalicz Péter, Kemenszky Péter, Dr. Korda Márton, Kóhalmy Tamás,
Dr. László Richárd, Dr. Major Tamás, Dr. Péterfalvi József,
Dr. Rétfalvi Tamás, Szakálosné Dr. Mátyás Katalin, Szalai Áron,
Dr. Tóth Viktória, Dr. Tuba Katalin, Varga Zoltán, Visiné Dr. Rajczi Eszter,
Dr. Winkler Dániel, Zagyvainé Dr. Kiss Katalin Anita

A kiadvány a Soproni Egyetem Erdőmérnöki Karának
tudományos publikációit tartalmazza.

Címlapon: Kőszegi-hegység, Kereszt-kút, fotót készítette: Dr. Czimber Kornél

Soproni Egyetem Kiadó

Sopron, 2023.

ISBN 978-963-334-496-5 (pdf)

<https://doi.org/10.35511/978-963-334-496-5>

Creative Commons licenc: BY-NC-SA 2.5

Az online verzió elérhetősége:

[https://emk.uni-sopron.hu/images/dekani_hivatal/Kiadvanyok/
KariPub2023.pdf](https://emk.uni-sopron.hu/images/dekani_hivatal/Kiadvanyok/KariPub2023.pdf)

Ajánlott hivatkozás:

Czimber K. (szerk.) (2023): Az Erdőmérnöki Kar
Tudományos Kiadványa 2023, Soproni Egyetem Kiadó, Sopron.

Tartalomjegyzék

Alnazeer A. M. Ahmed, Imre Czupy, Nagwa K. M. Salih: Indigenous Knowledge On Biomass Fuel Quality At Dry Lands Of Southern Darfur State, Sudan	6
Balázs Pál, Bidló András, Végh Péter, Horváth Adrienn: Erebe-szigetek Erdőrezervátum felszínborításának változása történeti térképek alapján	13
Balázs Pál, Horváth Adrienn, Végh Péter, Bidló András: Szabó-völgy Erdőrezervátum (Felsőszölnök) felszínborításának változása történeti térképek alapján	19
Balázs Pál, Horváth Adrienn, Végh Péter, Bidló András: Tóth-árok Erdőrezervátum (Fenyőfő) felszínborításának változása történeti térképek alapján	25
Bartha Dénes: A Magyarországon inváziós dendrotaxonok értékelése	31
Bidló András, Balázs Pál, Végh Péter, Horváth Adrienn: Egy Duna sziget talajának vizsgálata.....	36
Brolly Gábor: Távérzékeléssel előállított térbeli pontthalmazok átszámítása ETRS89 és HD72 vonatkozási rendszerek között.....	44
Brolly Gábor, Ferenczi Noémi, Mentés Mátyás: A Hidegvíz-völgyi hidro-meteorológiai mérőkert 3D modelljének elkészítése földi lézeres letapogatás adatai alapján.....	49
Czibula György: A hazai erdei turizmus keresleti és kínálati oldalának elemzése a Covid-19 járványhullámok idején megnövekedett igények tükrében, soproni és Balaton-felvidéki példákon keresztül	54
Czupy Imre: Precíziós erdészet – a jövő útja	62
Csiszár Ágnes: Adventív növényfajok a Soproni-hegység lékjeiben.....	67
Dominkó Emese, Rétfalvi Tamás: Agrárerdészeti rendszerekből származó méz minták pollenanalízise.....	74
Elekne Fodor Veronika, Kerese András, Polgár András: A cséri hulladéklerakó monitoring rendszerének vizsgálata.....	80
Elekne Fodor Veronika, Rauch Richard, Polgár András: Sárvár környezetállapotának vizsgálata.....	87
Fehér Kristóf, Horváth Tamás: A Nelder-kísérlet 2021. évi felvételezése, növekedésének értékelése.....	94
Fejes Richárd, Zagyvai Gergely: Inváziós fafajok felmérése a fertődi Lés-erdőben	100
Gribovszki Zoltán, Gribovszki Katalin: Utánpótlódás és a napi talajvízszintingadozás... 106	
Mohamed Hemida, Zeinab Hammad, Andrea Vityi: A Taungya rendszer hatása a szudáni száraz övezet gazdálkodóinak mezőgazdaságból származó jövedelmére.....	111
Hofmann Tamás, Albert Levente: Az összes polifenoltartalom magasság szerinti változása álgesztes és álgesztmentes bükkben (<i>fagus sylvatica</i> L.).....	116
Hofmann Tamás, Albert Levente, Visiné Rajczi Eszter: Erdészeti melléktermék mint antioxidáns forrás	120
Horváth Ida – Kessler Jenő: Ritka madárkarom lelet a Nógrád-megyei hasznosi vár-hegy közép-miocén lelőhelyről.....	127

Horváth Attila László: Keménylombos állományok harveszteres fakitermelésének időszükséglete.....	133
Horváth Tamás, Gál János: Szögszámláló mintavétel használata átmérőeloszlás becslésére erdőrezervátumokban.....	138
Jánoska Ferenc: Szent Imre herceg, a vadász, magyar és lengyel legendaköre.....	143
Janzsó Milán Gábor – Czimber Kornél – Végh Péter - Vágvölgyi Andrea_ Szelektív hulladékgyűjtési lehetőségek térbeli felmérése és elemzése a lakossági környezettudatosság fejlesztéséhez.....	150
Kalicz Péter, Csáki Péter, Zagyvainé Kiss Katalin Anita, Nevezi Csenge, Herceg András, Gribovszki Zoltán: A Hidegvíz-völgyi kutatási terület (Sopron) csapadékmérés feldolgozásának kérdései	156
Korda Márton: A nagytétényi Kakukk-hegy természetvédelmi célú botanikai felmérése	162
Kui Biborka Rozália: Természeti környezet fontossága a gyermekjog tükrében Magyarországon.....	170
Kulcsár Alexandra, Zagyvai Gergely_ Dolomitbányák spontán növényzetének elemzése szociális magatartás típusok segítségével a Vértes és a Gerecse térségében.....	178
Major Tamás, Szily Attila: Fakitermelési munkák kíméletességének értékelése a Mecsekerdő Zrt. területén.....	184
Budi Mulyana, Andrea Vityi, András Polgár: Energiafa vagy épületfa? Szimuláció a CO2FIX modellel	189
Péterfalvi József, Primusz Péter: Talajstabilizáció alapú pályaszerkezetek hatékony tervezése és építése	197
Porcsin Alexandra, Keserű Zsolt, Szakálosné Mátyás Katalin: Az akácméz termelésére ható időjárási tényezők	202
Rétfalvi-Szabó Piroska, Helena Hybská, Rétfalvi Tamás: A nyomelem adagolás hatásainak értékelése a metántermelésre és ökotoxikológiai tulajdonságokra a cukorrépa préselt szelet anaerob fermentációjában.....	208
Schmidt Dávid: Adatok Táplánszentkereszt (Vas megye) gombavilágához I.....	213
Jóna Zoltán, Schmidt Dávid: A méhbangó (<i>Ophrys apifera</i> Huds.) állománydinamikai vizsgálata a Pannonhalmi-dombságban.....	219
Szalai Áron, Király Géza: A Soproni-hegyvidék erdőállományának elemzése hiperspektrális felvétel alapján.....	223
Tuboly Krisztián István, Fera Gábor, Szépligeti Mátyás, Csiszár Ágnes: A fehér akác (<i>Robinia pseudoacacia</i> L.) injektálásos visszaszorításának vizsgálata a szőcei lápréttel határos erdőrészekben.....	232
Vágó Sára, Tari Tamás: Alsó állkapocs mérésen és pontozásán alapuló korbecslési módszerek alkalmazhatóságának vizsgálata gímszarvas (<i>Cervus ELAPHUS</i>) esetében	237
Vágvölgyi Andrea, Takács Krisztián: Cséri hulladéklerakó optikai válogatóművének bemutatása	245
Vágvölgyi Andrea, Szűcs Zsolt: Háztartási szerves hulladék házi komposztálási kísérletének bemutatása	252

Varga Rita, Horváth Tamás: Erdőpedagógia és kommunikáció megjelenése az erdész gyakorlatban.....	258
Visiné Rajczi Eszter, Martina Vršanská, Nikola Schlosserová, Stanislava Voběrková, Hofmann Tamás: Lucfenyő (<i>Picea Abies</i> (L.) H. Karst.) És Kanadai Hemlokfenyő (<i>Tsuga Canadensis</i> (L.) Carrière) Toboz Extraktumainak antioxidáns és Antibakteriális Hatása.....	264
Volford Anna, Andrési Dániel, Vadász Csaba, Tóth Viktória: A fekvő holtfa mennyiségi és minőségi meghatározása különböző kezelésű erdőterületeken a Kiskunságban	269
Winkler Dániel, Novák Eszter: Idegenhonos fafajú és természetserű erdők összehasonlító talajfaunisztikai vizsgálata a Soproni-hegységben.....	276

ADATOK TÁPLÁNSZENTKERESZT (VAS MEGYE) GOMBAVILÁGÁHOZI.

Data to the fungi of Táplánszentkereszt (Vas county)

SCHMIDT DÁVID¹

¹Környezet- és Természetvédelmi Intézet
schmidt.david@uni-sopron.hu

Kivonat

Jelen munkában a Táplánszentkereszt (Vas megye) területén megkezdett fungisztikai vizsgálatok első eredményeit ismertetem. A vizsgálat célja a regionális szinten jelentősen alultérképezett nagygombák fajdiverzitásának megismerését tűztem ki. Elsőként egy zárt-kereszt övezet luc- és jegenyefenyőből álló ültetvényének és szűkebb környezetének gombafajait mutatom be. A vizsgálat 2020–2022 között zajlott, évente többszöri terepi mintavételezés alapján elkészült egy 51 fajból álló lista. A fajlista alapján a vizsgált területen a mikorrhizás fajok vannak túlsúlyban (30 faj, 58%), nagyobb részük a közönséges lucfenyő és kaukázusi jegenyefenyő 20–30 éves állományai alatt élnek.

Abstract

In this study, I present the first results of the fungistic research in the area of Táplánszentkereszt (W-Hungary, Vas county). Main aim of the study was to explore of the species diversity of macrofungi of this undermapped area. First, I present the fungus species of a spruce and fir plantation and its narrower environment in a closed garden zone. The study took place between 2020 and 2022, and a list of 51 species was prepared based on multiple field samplings per year. Based on the species list, micorrhizal species predominate in the investigated area (30 species, 58%), most of them are ectomycorrhizal partner of 20-30-year-old stands of *Picea abies* and *Abies nordmanniana*.

Bevezetés

Napjainkban egyre égetőbb hiányterületként és sürgető feladatként jelentkezik a természetvédelmen belül a „szem előtt lévő” élőlénycsoportok mellett a kevésbé látványos, rejtett életmódú egységek kutatása, képviselőik, élőhelyeik ökológiai kapcsolatrendszerének megismerése és védelme. A törekvés háttérében a globális és regionális biodiverzitási mutatók egyre ijesztőbb mértékű romlása áll, ami számos élőlényre nézve jelent drasztikus mértékű élőhelyvesztést. Fejlődési sajátosságaikból adódóan a gombák sem számítanak kielégítően kutatott csoportnak, ami részben azzal magyarázható, hogy a termőtestképzés környezeti tényezőktől való erős függése miatt esetenként nehéz feladat egy faj előfordulásának igazolása (ARNOLDS 1992). A hazai nagygombafajok számát csak becsülni tudjuk, viszonylag tág határok között (BENEDEK 2011), természetvédelmi oltalom alá helyezésük pedig csak 2001-ben kezdődött el, napjainkig 58 faj élvez törvényi védelmet. A növényvilág tagjaihoz fűződő, részleteiben jelenleg sem teljesen feltárt, bonyolult ökológiai kapcsolatrendszerük miatt a gombák esetében kizárólag a területalapú védelem számít hatékonynak (KOST–HAAS 1989). A hazai mikológiai kutatásokban a korábban elterjedt fungisztikai alapú vizsgálatokkal szemben egyre nagyobb szerepet kap az élőhely, mint a működő ökoszisztéma egészének állapotát figyelembe vevő közösség alapú szemlélet (BENEDEK 2011). Az élőhelyek jelentős hányadánál ugyanis stabil és jól jellemezhető gombaközösségek alakulnak ki, melyek minden, a környezetükben lezajló változásra gyorsan és érzékenyen reagálnak (PÁL-FÁM – BENEDEK 2005).

Anyag és módszer

A vizsgált terület bemutatása

Éghajlati adottságai, magas erdősültsége, valamint erdeinek változatos fafajösszetétele következtében Vas megye egyike Magyarországon gombafajokban leggazdagabb területeinek. Ezen belül is kiemelt jelentőségű az Őrség és a Vend-vidék, ahol a hosszú idő óta zajló kutatásoknak köszönhetően meghaladja a 700-at a kimutatott fajok száma (pl. ZAGYVA 2000, LUKÁCS et al. 2000, SILLER et al. 2013, 2014). Alaposabban kutatottnak számít a szintén diverz gombafungával rendelkező Kőszegi-hegység, ahol a szubmontán régió savanyú talajú lomb- és fenyőelegyes erdői ideális ökológiai feltételek kínálnak a mikorrhizás gombák számára. A megye alacsonyabb térszínű, jórészt erős kultúrhatás alatt álló vagy kevésbé erdősült részeire (ilyen pl. a Gyöngyös-sík is) jóval kevesebb figyelem esik, esetenként még az alapvető ismeretek is hiányoznak a nagygombák előfordulását illetően.

Táplánszentkereszt község a Gyöngyös-sík déli-középső részén, Szombathely délkeleti szomszédságában elhelyezkedő település. Közigazgatási területének kiterjedése 20,08 km². Természetes gombavilága szempontjából meghatározó jelentőségű potenciális vegetációtípusát a Gyöngyös mentén keskeny sávban húzódó puhafás ligeterdők, a vízfolyástól távolodva pedig a többletvízhatástól már független agyagos talajok cseres-tölgyes lomberdei jelentették. Két kisebb vízfolyása, a Sárdi-ér és a Boláta közül az előbbi mentén szalagszerűen szintén előfordulnak puhafás állományok. A mezőgazdálkodás számára alkalmas talajok miatt a vízfolyások közötti hátság mára csaknem teljesen erdőtlenné váltak, azokat feltörték és mezőgazdasági művelést folytatnak rajtuk. A főként csertölgy (*Quercus cerris*) és kocsányos tölgy (*Quercus robur*) által uralt zárt erdőségeknek a község területén hírmondója sem maradt, a meglévő nagyobb faállományok (pl. a Rangutmajortól északkeletre, valamint a Sárdi-ér mentén) általában csekély természetességi értéket képviselő másodlagos fás élőhelyek.

A nagygombák fajdiverzitása szempontjából nagy jelentőségű természet szerű erdőtársulások hiányát némiképpen kompenzálják a másodlagosan létrejött élőhelyek. Ezeknek azonban a gombaközösségek szempontjából – a legtöbb természetközeli élőhellyel szemben – nincs stabil és jól jellemezhető struktúrájuk. Ezen másodlagos élőhelyek közül a község területén fungisztikai szempontból az alábbiak bírnak kiemelt szereppel:

- üde, leányékkolt gyepekkel rendelkező zártkertek, ültetett tülevelű faállományok
- a Sárdi-ér jobb oldalát keskeny sávban kísérő ligeterdő-származékok
- a település belterületén található kastélyparkok (Széchenyi-kastély, Rosenberg-kastély, Idősotthon parkja)
- a településtől főként északra elhelyezkedő artézi kutak környezetének üde, rendszeresen nyírt gyepjei

A felmérés módszertana

Ebbe az élőhelytípusba soroljuk Gombadiverzitás szempontjából BENEDEK (2011) vizsgálata alapján a tülevelű faállományok nem mutatnak kiemelkedő közösségi struktúrát, azaz ökológiai értelemben nem minősülnek közösségnek. A hazai nagygombák Vörös Lista tervezetében a közönséges lucfenyőhöz (*Picea abies*) kötődő fajok jelentős mértékben képviselik magukat, ami a fafaj szűk hazai ültetési körzetének köszönhető (BENEDEK 2011). A közönséges lucfenyő hazai idegenhonossága miatt a hozzá, mint kizárólagos ektomikorrhizapartnerhez kötődő gombafajokat adventívként is szokás kezelni (PÁL-FÁM – BENEDEK 2006).

A megfelelő gombaélőhelyeknek számító területeken évente több alkalommal történt terepbejárás. A meghatározott gombafajokról a helyszínen feljegyzésre került a vizsgált három év átlagában megállapított gyakoriság (gyakori, szórványos, ritka), valamint a jellemző élőhelytípus (BÖLÖNI et al. 2011 alapján). Minden fajról részletes fotódokumentáció készült. A faji szintű azonosítást GERHARDT (2011), LOCSMÁNDI – VASAS (2018), internetes oldalak, nehezebben határozható taxoncsoportok esetében specialisták bevonásával történt.

Eredmények

A felmérés egy Táplánszentkereszt északi határában elterülő, 2,5 hektár területű zárt-kertes övezet mikológiai vizsgálatára irányult. A vizsgált területen az alábbi élőhelyek fordulnak elő (BÖLÖNI et al. 2011 alapján): RB, S5, S7, T2, T5, T7, T9. Megoszlásuk az alábbi: a közönséges lucfenyőből (*Picea abies*) és kaukázusi jegenyefenyőből (*Abies nordmanniana*) álló idegenhonos tűlevelű állományok (S5) részesedése 0,93 ha, a lucernaföldeké (T2) 0,5 ha, míg a fűz- és nyárfajokkal spontán erdőszőlő, erős cserjeszinttel rendelkező területé (RB) 0,21 ha. A fennmaradó részen kiskertek (T5) találhatóak, amelyeket főként közönséges lucfenyőből álló fasorok (S7) választanak el egymástól.

A vizsgált területen ezidáig kimutatott fajok száma 52 (1. táblázat). Mindez előzetes eredmény, a terület valós fajkészlete ennél biztosan több, a talált fajok egy része még határozás alatt áll. A meghatározott fajok funkcionális csoport szerint megoszlása az ektomikorrhizaképző fajok dominanciáját mutatja (30 faj). A többi életforma közül a talajlakó szaprobionták száma emelkedik ki (13 faj), a többi részesedése elenyésző.

1. Táblázat: A felmért területen előforduló gombafajok*

	tudományos fajnév	magyar fajnév	család	Vörös Lista besorolás	ÁNÉR élőhely	funkcionális csoport*
1	<i>Agaricus augustus</i>	óriás csiperke	szórványos	2	S5	st
2	<i>Agaricus xanthodermus</i>	karbolszagú csiperke	gyakori	-	T5	st
3	<i>Amanita muscaria</i>	légyölő galóca	ritka	3	S5	m
4	<i>Boletus edulis</i>	ízletes vargánya	ritka	3	S5	m
5	<i>Chalciporus piperatus</i>	borsos tinóru	ritka	4	S5	m
6	<i>Clavaria falcata</i>	fehér bunkógomba	szórványos	3	T5, T7	st
7	<i>Clavulina rugosa</i>	barázdás korallgomba	szórványos	3	T5, T7	m
8	<i>Cordyceps militaris</i>	vörös rovarrontógomba	ritka	1	T7	pn
9	<i>Cortinarius trivialis</i>	nyálkástönkű pókhálógomba	ritka	3	RB	m
10	<i>Cortinarius varicolor</i>	földszagú pókhálógomba	szórványos	3	S7	m
11	<i>Entoloma rhodopolium</i>	zöldesszürke döggomba	szórványos	-	RB	st(m?)
12	<i>Galerina marginata</i>	fenyves sisakgomba	gyakori	3	S5	sh
13	<i>Gomphidius glutinosus</i>	barna nyálkásgomba	ritka	-	S5	m
14	<i>Hebeloma crustuliniforme</i>	zsemleszínű fakógomba	gyakori	-	S5	m
15	<i>Hygrophorus agathosmus</i>	szagos csigagomba	gyakori	-	S5	m
16	<i>Hypomyces deformans</i>	rizikefaló penész	ritka	-	S5	pb
17	<i>Inocybe geophylla</i>	selymes susulyka	ritka	3	T7	m
18	<i>Laccaria laccata</i>	húsbarna pénzecskegomba	gyakori	-	S5, T7	m
19	<i>Lactarius aurantiacus</i>	enyhe tejelőgomba	ritka	-	S5	m
20	<i>Lactarius deterrimus</i>	lucfenyvesi rizike	gyakori	-	S5	m

	tudományos fajnév	magyar fajnév	család	Vörös Lista besorolás	ÁNÉR élőhely	funkcionális csoport*
21	<i>Lactarius fulvissimus</i>	narancsvörös tejelőgomba	szórványos	-	S5	m
22	<i>Lactarius necator</i>	sötét tejelőgomba	ritka	3	RB	m
23	<i>Lactarius salmonicolor</i>	jegenyefenyő-rizike	gyakori	1	S5	m
24	<i>Lactarius scrobiculatus</i>	szalmasárga tejelőgomba	ritka	-	S5	m
25	<i>Leccinum albostipitatum</i>	vörös érdestinóru	ritka	4	RB	m
26	<i>Leccinum scabrum</i>	barna érdestinóru	ritka	4	RB	m
27	<i>Lepiota subincarnata</i>	rózsás őzslábgomba	szórványos	3	T7	sh
28	<i>Lepista nebularis</i>	szürke tölcsérgomba	szórványos	-	S5	st
29	<i>Lepista nuda</i>	lila pereszke	gyakori	-	S5	st
30	<i>Leucoagaricus leucothites</i>	fehér tarlógomba	gyakori	-	T5	st
31	<i>Lycoperdon excipuliforme</i>	változékony pöfeteg	szórványos	-	S5	st
32	<i>Lycoperdon perlatum</i>	bimbós pöfeteg	gyakori	-	S5, T7	st
33	<i>Lyophyllum decastes</i>	sötét csoportospereszke	ritka	-	S7	st
34	<i>Mycena acicula</i>	narancsvörös kígyógomba	ritka	3	S5	sh
35	<i>Mycena pura</i>	retekszagú kígyógomba	szórványos	-	T7	st
36	<i>Otidea alutacea</i>	bórsárga fülesgomba	ritka	3	T7	st
37	<i>Paxillus involutus</i>	begöngyöltészélű cölöpgomba	gyakori	-	S5, T7, T9	m
38	<i>Postia caesia</i>	kékesedő likacsosgomba	ritka	-	S5	sh
39	<i>Rhodocollybia butyracea</i>	bunkóslábú fülőke	szórványos	-	S5	st
40	<i>Rhodocybe gemina</i>	csalóka pereszke	szórványos	3	S5	m
41	<i>Rickenella fibula</i>	narancsos mohakígyógomba	ritka	3	S5	am
42	<i>Russula delica</i>	földtoló galambgomba	gyakori	-	S5	m
43	<i>Russula nauseosa</i>	sokszínű galambgomba	gyakori	3	S5, S7	m
44	<i>Russula transiens</i>	csípős galambgomba	szórványos	2	S5	m
45	<i>Russula xerampelina</i>	barnulóhúsú galambgomba	gyakori	3	S5	m
46	<i>Stropharia aeruginosa</i>	zöld harmatgomba	ritka	-	S5	st
47	<i>Suillus collinitus</i>	rózsástövű fenyőtinóru	ritka	-	S5	m
48	<i>Thelephora terrestris</i>	talajlakó szemölcsösgomba	szórványos	3	S5	m
49	<i>Tricholoma batschii</i>	álgűrűs pereszke	ritka	3	RB	m
50	<i>Tricholoma cingulatum</i>	öves pereszke	ritka	3	S5	m
51	<i>Tricholoma populinum</i>	nyárfá pereszke	ritka	-	RB	m

*A táblázat a nem kellően tisztázott faji hovatartozású, vagy határozás alatt álló gombafajokat nem tartalmazza.

** am: mohához kötődő; m: mikorrhizás; pb: biotróf parazita; pn: nekrotrof parazita; sh: fán élő szaprotróf; st: talajlakó szaprotróf; st(m?) az első funkciójának tartott faj, de vélhetően a másodikat tölti be

Néhány védendő, ritka gombafaj bemutatása

Agaricus augustus Fr. – óriás csiperke (Agaricaceae)

Erősen veszélyeztetett (VL: 2), ritkasága miatt kíméletre szoruló ehető gomba. A hazánkban élő csiperkefajok közül a nagytermetűek közé tartozik, amelynek jellemzője a sárgás-rozsdabarna szálas pikkelyekkel sűrűn benőtt kalapja, valamint a széles gallérja alatt pelyhes-pikkelyes tönkje. A vizsgált területen 2020 októberében lucos szegélyén jelent meg kisebb boszorkánykört alkotva, 2022 őszén zárt luc ültetvényben több helyen is előjött.

***Cordyceps militaris* (L.) Fr. – vörös rovarrontógomba (Cordycipitaceae)**

Különleges életmódú, lepkefajok talajba húzódo bábjaiban élősködő tömlősgomba. Fel-tűnő színű termőteste a báb (ritkábban hernyó) elpusztulását követően emelkedik ki a talaj-ból. Hazánkban kipusztulással veszélyeztetett (VL: 1) besorolású. Ritkasága valószínűleg csak látszólagos, nehéz észrevehetőségével magyarázható. Kertek, parkok leárnyékolt, üde gyepeinek vastag mohapárnáiban található, a vizsgált területen is ilyen élőhelyen került elő néhány termőteste 2020 őszén. Ezen kívül Táplánszentkereszten még két lelőhelye ismert.

***Lactarius salmonicolor* R. Heim & Leclair – jegenyefenyő-rizike (Russulaceae)**

Hazánkban kipusztulással veszélyeztetett (VL: 1) besorolású. Az 5 hazai rizikefaj közül a legritkább, elterjedése ektomikorrhiza-partnerei, a jegenyefenyők (*Abies* spp.) előfordulá-sához kötött. Hazánkban nincs őshonos jegenyefenyő-faj, azonban megél a karácsonyfatele-peken széles körben alkalmazott kaukázusi jegenyefenyő (*Abies nordmanniana*) partnere-ként is, a vizsgált területen is ez alatt található. Különösen a fiatalabb, kevésbé zárt állo-mányrészekben a vizsgált években nagy mennyiségben jelent meg.

Értékelés

A vizsgált területen kimutatott 51 nagygombafaj funkcionális csoportok szerinti spekt-ruma alapján az ektomikorrhizaképző nagygombák túlsúlya bizonyított. A fajok nagyobb része a közönséges luccal (*Picea abies*) és kaukázusi jegenyefenyővel (*Abies nordmanni-ana*) alkot szimbionta kapcsolatot, kisebbik részük a terület spontán erdősödő részein jelen lévő fafajokkal (*Betula pendula*, *Populus tremula*) él együtt. A tűlevelű állományt eredetileg karácsonyfatermesztés céljából ültették, de a hasznosításuk nem történt meg, jelenleg 20–30 éves, igen sűrű, jórészt nudum aljú, vastag tűlevélszőnyeggel rendelkező állományt alkot. Az itt előforduló lágyszárú növényfajok közül kiemelendő a pionír jellegű *Epipactis helle-borine* és *Polystichum aculeatum* 1-1 egyede. Az erőteljes növekedésű fenyőfák elnyomják egymást, a gyengébb növekedésűek néhol már pusztulnak. A megfigyelt gombák között a parazita és fán élő szaprobionta életforma ritka, aminek oka az idős faegyedek és a holtfa szinte teljes hiánya.

Irodalomjegyzék

- ARNOLDS, E. (1992): The analysis and classification of fungal communities with special reference to macrofungi. In: Winterhoff W. (ed.): Fungi in Vegetation science. Kluwer Academic Publishers, Dordrecht, Boston, London. 7–47.
- ARNOLDS E. – KUYPER, T.H.W. – NOORDELOOS, M.E. (szerk.) (1995): Overzicht van de paddesto-elen in Nederland. – Nederlandse Mycologische Vereniging, Wijster, 872 pp.
- BÖLÖNI J. – MOLNÁR ZS. – KUN A. (szerk.) (2011): Magyarország élőhelyei. A hazai vegetációtípu-sok leírása és határozója. ÁNÉR 2011. MTA ÖBKI, 441 pp.
- GERHARDT, E. (2017): Gombászok kézikönyve (új, átdolgozott kiadás) Cser Kiadó, 718 pp.
- KOST G. – HAAS H. (1989): Die Pilzflora von Bannwäldern in Baden-Württemberg. Ein Beitrag zur Kenntnis der Vergesellschaftung höherer Pilze in einigen Waldgesellschaften Süddeutschlands. – Mitt. d. forst. Versuchs- u. Forschungsanst. 4: 9–182.
- LOCSMÁNDI CS. – VASAS G. (2018): Gyűjtünk gombát erdön, mezőn! Cser Kiadó.
- LUKÁCS Z. – NYILAS I. – BATHÓ A. – GÁBOR E. – POLGÁRI J. (2001): Gombakutatások az Őrségben és a Zala megyei Csödén, illetve a szomszédos Vas megye néhány településének környékén. – Mikológiai Közlemények, Clusiana 40(1–2): 77–88.
- PÁL-FÁM F. – BENEDEK L. (2005): Nagygombák élőhely-preferenciájának vizsgálata sokváltozós statisztikai módszerekkel. – VII. Magyar Biometriai és Biomatematikai Konferencia, Összefog-lalók: 12.
- PÁL-FÁM F. – BENEDEK L. (2006): Adventivitás a nagygombák szempontjából: esettanulmány. – 7. Magyar Ökológus Kongresszus, Előadások és poszterek összefoglalói: 166.

- RIMÓCZI I. (1997): Magyarország nagygombáinak természetvédelmi helyzete és Vörös Könyvének terve. Mikológiai Közlemények 36/2–3: 65–108.
- RIMÓCZI I. – SILLER I. – VASAS G. – ALBERT L. – VETTER J. – BRATEK Z. (1999): Magyarország nagygombáinak javasolt Vörös Listája. Mikológiai Közlemények 38/1–3:107–132.
- SILLER I. – DIMA B. – GUBA E. – TURCSÁNYI G. (2014): A Szalafői Őserdő Erdőrezervátum nagygombái. – *Silva Naturalis* 3: 137–156.
- SILLER, I. – KUTSZEGI, G. – TAKÁCS, K. – VARGA, T. – MERÉNYI, ZS. – TURCSÁNYI, G. – ÓDOR, P. – DIMA, B. (2013): Sixty-one macrofungi species new to Hungary in Őrség National Park. – *Mycosphere* 4(5): 871–924.
- ZAGYVA T. (2000): Szubalpin gyepek mikológiai felmérése az Őrségi Tájvédelmi Körzetben. Mikológiai Közlemények, *Clusiana* 39(1–2), 31–92.